



ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - **TRIDENT**
UKRAINIENNE

Число 46(404) рік вид. IX. 17 грудня 1933 р.

Ціна 2 фр. Prix 2 fr.



Володимир Миколаєвич

ЛЕОНТОВИЧ

колишній міністр хліборобства Української Держави,
спочив навіки о 7-й годині 25 хвилин 10 грудня с. р. в
Празі Чеській. Похорон відбувся в середу 13 грудня.

Сумну звістку про нову тяжку втрату — смерть ви-
датного письменника, старого і вельми заслуженого гро-
мадського діяча, давнього і постійного співробітника
нашого тижневика — з тяжким жалем подає до відома
всім землякам нашим, на Україні і в розсіянні сущим,
редакція «Тризуба».

Париж, неділя, 17 грудня 1933 року.

«В. шановні добродії, батьки і брати! Передаю вам привіт і гаряче побажання іти тим шляхом, що ви пішли, і не забувати тих ваших братів, від котрих я прилинув і котрі передавали вам побажання і залили гіркими слізами ті сліди мої, де я розставався...»

Таким привітом звертається до нас утікач новий з совітської каторги, що його листа ми містимо в цьому числі «Тризуба».

Листа того не можна читати спокійно: він хвилює, захоплює і зворушує всю істоту. За тими бо простими, невченими, але щирими словами — не тільки доля окремої людини, їх автора. — українського селянина, патріота і повстанця, що випив гірку чашу терпіння, що пройшов через жахі ГПУ, Солов'ок, канальської роботи і зберіг в собі душу живу і віру; за ними — життя, страждання, сльози і кров десятків тисяч наших земляків, які йдуть отим самим тернистим, але славним шляхом — боротьби за рідний край, його визволення; за ними — недоля мільйонів, що мучаться на Україні.

Продумайте, відчуйте, переживіть мисленно те, що заховано за цією короткою, але страшною повістю, такою типовою для сучасного життя на Україні, повістю, не написаною, а вистраденою нашими братами там.

Одаймо пошану їх подвигів, їх вірі, їх витривалості й незломності. А разом з тим ми, що маємо щастя жити у людських умовах вільних країн, повинні ані хвилини не забувати про ті обов'язки, що накладає на нас рідний край, справа його визволення й оновлення державности нашєї.

З радістю приймаємо цей привіт з в і д т и, який додає нам ще більше сили для дальшої боротьби, і можемо запевнити наших братів т а м, що з того шляху, на який ми раз стали, ми не зійдемо аж до світлого дня визволення отчизни.

З подорожі Пана Головного Отамана Андрія Лівницького.

II

По повороті з гір Пан Головний Отаман вшанував своєю присутністю прийняття, яке Управа Т-ва б. Вояків Армії УНР влаштувала на його честь в помешканні редакції «Тризуба».

Далеко за призначену годину в кімнатах редакції почали збира-

тися члени паризької групи Т-ва разом з запрошеними гостями. Точно о призначеній годині прибув Пан Головний Отаман в супроводі прем'єр-міністра В. Прокоповича та ген. штабу генерал-хорунжого О. Удовиченка, голови Товариства. Хор Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції під орудою п. М. Ковальського зустрів Пана Отамана співом «Слава».

Під портретом покійного Головного Отамана С. Петлюри стали члени Т-ва з прапорами: 3-ої Залізної дивізії, штабним значком командира 3-ої дивізії та прапором Т-ва. Навколо густими рядами члени паризької групи.

Команда: «Панове старшини» і Головний Отаман входить до салі. Тут присутні — В. Прокопович, проф. Шульгин, голова місії УНР у Франції, п. М. Шумицький, голова Генеральної Ради Союзу Укр. Емігрант. Організацій, І. Косенко, радник Місії.

Пан Головний Отаман стає біля прапорів під портретом покійного С. Петлюри.

— Пане Головний Отамане, — почав привітання ген. штабу генерал-хорунжий О. Удовиченко, — вже минає 9 рік, як перші групи вояків прибули до Франції. Їхали вони в невідоме, не знали, яка доля спіткає їх в чужій країні.

Справді, зустрінули ми тут обставини зовсім нові. Довелось нам тут навчитись володіти молотом, тачкою, заступом, навчитись керувати машиною. Багато моральних і фізичних страждань пережили ми тут. Часом втрачали душевну рівновагу, впадали в розпуку і здавалось, що в такому стані ми розпрошились. Сталось инакше.

Ніякі труднощі не змогли заглушити самого дорогого, що носить в серці кожний вояк — любов до рідного народу.

Ця любов до свого народу дала нам сили пережити перші важкі часи нашого перебування у Франції, вона нас підтримує сьогодні, дасть змогу витримати в майбутньому.

Ми розуміли, що еміграція не може бути безчинною, коли боротьба незакінчена, тому в першу чергу нам треба було організуватись. В наслідок чого повстали громади, Т-во б. Вояків Армії УНР.

Вже шостий рік наше Т-во існує. Т-во сб'єднує всіх вояків, вірних прапорів УНР, під яким вони бились, під яким вмерло десятки тисяч українських патріотів.

І сьогодні ми щасливі зобачити Вас, Пане Отамане, зобачити того, хто заступив вбитого Гол. Отамана С. Петлюру, того, хто перейняв державний провід, керування нашою визвольною боротьбою.

Пане Отамане! Знаємо, які труднощі маєте перед собою. Ми—вояки розуміємо це і готові підтримати і виконати Ваш наказ в кожну хвилину. Свідомість цього хай дасть Вам сили в дальшій державній праці

Бойові товариші! Тому, хто несе сьогодні найбільшу відповідальність в справі визволення українського народу — слава! Слава! Слава!

Гучне «Слава» покриває останні слова голови Т-ва.

Коли оклики затихли, Пан Головний Отаман звертається до присутніх з такими словами:

Дякую Вам, Пане Генерале, за висловлені почуття, які очевидно поділяють усі члени Військового Товариства, що волею долі опинилися в цій гостинній країні. Певен у цьому, бо знаю патріотизм нашого вояцтва у Фрації, знаю його сердечну любов до свого ближчого провідника, до Вас, Пане Генерале, що шаблею своєю вписав славні бойові сторінки в історію нашої боротьби. Дякую Вам і всьому Товариству за те, що в наслідок Вашої праці наша військова справа перестала бути невідомою та незрозумілою для великої Франції, дякую за те, що своїми заходами Ви впровадили наше вояцтво на еміграції в міжнародні вояцькі організації. Ті Ваші досягнення, за якими я стежив з найбільшою увагою, які було зафіксовано в докладах прем'єр-міністра і міністра військових справ, мають велике значіння для нашої загальної акції і наближують нашу справу до давно жданої перемоги..

Тут, в серці Європи, в столиці світу, Ви органічно відчуваєте, як конає кат української нації, як скаженіє він перед неминучим ганебним кінцем. Ще не ревуть прихильні до нас гармати, але вже виразно брязкотить зброя навколо нашого ворога. Ще не зібралася конференція для поділу старої небіжчиці — Росії, але вже старі держави Європи і навіть могутня Америка почали пактувати з людожером, почали наближатися до нього для того очевидно, 'щоби в слухну хвилину поховати всесвітнє пугало по першому розряду.

А тим часом, змучена Україна не спить, а продовжує вперту боротьбу, до якої приєдналися навіть ті українці, що колись зрадили нас і допомогли катові посісти нашу землю. Цю загальну вже єдність одчуваємо ми не тільки з таємних звітів, а й з знаменних фактів, загально відомих. Хай Хвильовий та Скрипник були московськими більшовіками, але вони мали українське серце, яке не витримало знущання ворога. Хай вони не мали належної мужности і тому відійшли від жахливого життя, але не за горами вже час, коли українці, без різниці політичних поглядів, скерують пістолі не в свої змучені груди, а в скажене серце лютого ворога українського народу. Без різниці політичних поглядів, бо вже нема мови про по-

літичні партії, не мають значіння так звані угруповання, є лише єдина нація, єдина незломна воля до боротьби і перемоги.

До зруйнованої, скатованої обпльованої країни московських самовладців наближається буря. Хай же в тій хуртовині, яка неминуче наступить, заревуть і наші рідні гармати, хай же нарешті після довгої перерви, побачимо військо своє. Те військо, що має такий славний бойовий досвід, те військо, що в лицарській минувшині принесло стільки жертв, на вівтар батьківщини. Маю найглибшу певність, що ті лицарі — вояки, про яких пам'ятає вся Україна, своїми побідними багнетами вирізблять навіки на Золотій Брамі Київа святі слова:

Столиця Самостійної Незалежної Держави — Великої Могутньої
України.

Товариству Вояків Армії Української Народньої Республіки у Франції, всьому нашому вояцтву, всій нації українській — слава, слава, слава!

Після промови Головного Отамана л'ються бадьорі звуки національного гімна українського, що його виконує хор. Потім голова Т-ва представляє Панові Головному Отаманові кожного члена паризької групи. Після офіційної частини Пан Отаман переходить до другої світлиці і проводить довший час у розмовах з членами Т-ва, після чого під вигуки «слава» відбуває.

Листи до земляків.

XXVII.

Таран чи Тараня.

На цей раз мій лист має на увазі лише одного земляка, а саме Федора Тарана. Цей нащадок славного колись роду козацького зараз обіймає посаду чільного редактора харківських «Вістей» і задає тон в українській совітській пресі.

Само по собі, з дозволу та благословення тов. Постишева.

Прадіди цього самого Тарана в давні часи «в Крим по сіль ходили», чумаксували, вертали до дому з повними «тарані» возами чу-

мацькими. Казали, що від тої самої «тарані» і пішла їхня назва «Таранів».

Наш Таран ніколи ніякого відношення до «тарані» не мав. Такі суто матеріальні справи його не цікавили. Він весь час мав інші і то найвищі інтенції. Тому за часів Центральної Ради він був лівим с.-р.-ом. Коли почали перемогати більшовики, став боротьбистом, потім на якийсь час «укапистом» і на решті таки достукався до КП(б)У. Тут його в цьому безпечному притулку ніщо не зачіпало. Просидів він спокійнісінько бурхливі пригоди «шумськізму», перебув небезпечні часи «змови» Скрипника та «чистку» Постишева. Само по собі, не раз і йому доводилося хворувати на медвежу хворобу, бо все-ж таки, що не кажіть, а Тараном іменується і досі. А в часи чистки це річ дуже неприємна.

— А це що за Таран такий? А «подать сюда Тяпкіна-Ляпкіна», і ось на тобі, доказуй, що ти зовсім не верблюд і ніколи ним не був.

Тим часом і на цей раз все минуло як найкраще і вдячний безмежно добрствливому «начальству» наш земляк з Кременчуку (бо всі Тарани походять з Кременчуччини) старається зо всіх сил і надалі зберегти за собою ласку своїх московських добродіїв. Біжить мерщій до редакції «Вістей» і строчить передову про «Ленінську національну політику».

Власне з приводу цієї статті я і згадав, що у нас є такий земляк Таран Федір. Без того я мабуть ніколи не зачепив би цього благоденственого «малороса».

Не все мені сдно, хто редагує харківський підголосок московських «Известий». Чи «Таран», чи «Баран»?

* * *

Авторство цієї статті залишається під великим сумнівом, бо всі її головні уступи потім знайшлися в резолюції ЦК від 22.XI, так що наш земляк редактор і на цей раз тільки виконав спеціальний заказ та волю тих, хто поставив його. Тим часом вона остільки знаменна і симптоматична, що заслуговує і з нашого боку, вільних людей, як найпильнішої уваги.

Центральне місце її займає одверте признание, що зараз совітську владу найбільше непокоїть питання про «відрив України від

великого ССРСР та псвернення її в колонію німецького чи польського імперіялізму». Тому свої «найважливіші нині завдання» вона бачить в тому, щоб дати рішучого «одкоша всім спробам розриву і послаблення зв'язків УСРСР з совітським союзом, а навпаки зміцнити цей зв'язок».

Причини занепокоїння з цього приводу краще всього вияснюються з переліку тих сил, що підтримують та провадять політику цього самого «відриву». Кого тут тільки нема!

Перш за все ми довідуємося, що «КП(б)У» прогледіла активізацію та проникнення українських націоналістичних елементів до керівних органів колгоспів, МТС, різних совітських органів і навіть до партійних організацій для шкідництва та контрреволюційного саботажу, прогледіла оформлення нового націоналістичного ухилу в лавях партії, на чолі якого стоєє М. О. Скрипник, ухилу, що був скерсваний «на відрив України від ССРСР». Далі йдуть «недобитки розтрещеного класового воорогу», за ними «невдоболені одміраючі класи України», до них прилучаються «недобитки петлюрівщини— А. Лівичський», «гітлерівські наймити Коновалець, Паліїв, Донцов», «унлівці Д. Левичський, Луцький і всі вишкрябки соціал-фашизму, радикали, есери, соціал-демократи, всі ці Ганькевичі, Григорієви, Мазепи, Феденки, що разом з Шептицьким та Хомишиним, разом з монархістами-черносотенцями з табору Скоропадського об'єдналися» на одній меті...

Коли я прочитав це, то з початку очам своїм віри не поїняв. Та це-ж той самий єдиний національний фронт, про який кожний з нас мріє. Але перечитав ще раз і справді переконався, що харківський офіціоз дійсно зтверджує, що, починаючи від КП(б)У і кінчаючи монархістами на Україні, всі, окрім Постишева і Ко., — не знаю, як ГПУ, бо про нього не згадано, — тільки про те і думають, як би відіратися від «великого ССРСР».

— Зле ви, товаришу Таране Федоре, виконуєте свої обов'язки. На вашому місці, я б пішов до тов. Постишева і слухняно йому доложив:

— Так що в такому виді воно не йде. Может быть большое смятеніє умов заграницей. І опять еті емігранти можуть нам свинью подложить.

Що б з того вийшло, то вже вас не обходить. Я добре знаю, що

розмова зкінчилась би кепське для вас, на зразок того, що «пошол вон, дурак! Самі знаєм, што делаем», але сумління ви мали б чисте, а при оказії тов. Постишев міг би не забути за вас і по потребі заручитися:

— Таран? Глуп, но предан!

* * *

Другою новиною, що знайшлася в цій статті-декларації треба вважати кілька разів підкреслене твердження, що УССР являється «невід'ємною частиною великого ССРС».

Оскільки мені відомо, до цього засадою «ленінської національної політики» вважалося «самоопределение вплоть до отделения». І хоч це «самоопределение» на московській мові вимовлялося не менш твердо, як «единая і неделимая», але тим часом чистота соціалістичних риз словесно збергалася.

Що не кажіть, Ленін був таки розумніший від всіх його кремлівських спадкоємців кавказького та жидівського походження. Справжній був «русак» і добре розумів старозавітнє московське правило, як треба вміти «капиталець приобрѣсть и невинность соблюсти». Тому то від його часів в українській совітській конституції і досі залишилося право України вийти з совітського союзу, коли вона того захоче...

Знову таки і тут, товаришу Таране, ви допустилися великої «гафи» з цією самою «невід'ємною частиною великого ССРС». Не так треба було писати.

Далеко пристойніше було б, коли б ви замість одвертої заяви про «єдину та неділиму» написали щось на зразок того, що «хоч УССР і зараз зберігає право відділитися від ССРС, але її робітники та селяне, пам'ятаючи весь час інтернаціональні завдання пролетарської жовтневої революції та будівництва соціалізму в одній країні, добровільно назавжди залишаються в совітському союзі, аби разом з всіма його народами прямувати до світової пролетарської революції»...

Охоче припускаю, що можливо знайти влучніше оправдання, чому ви і ваша компанія вважаєте бажаним залишатися під московським чоботом, але так просто заявляти про «єдину та неділиму» і про «великий ССРС» («Великая Россія») від імені «ленінської національної політики», — не годиться.

* * *

Хтів би я ще спинитися на де-яких уступах цієї декларації, а саме на «великодержавному російському шовінізмові, котрий хоч і є головною небезпекою для цілого союзу і цілої ВКП(б)» та його відношенні до «місцевого українського націоналізму». Заслуговують уваги історичні згадки про «шумськизм» та інші «змови», але це все порівнюючи, дрібниці.

Головне яскраво зазначено і в тому, що мною наведено. На Україні і тепер, як це було раніше, змагаються дві сили, дві концепції. Одна г л и б о к о народня, національна, що підпорядковує собі всі свідомі елементи, в тім числі і чесні та мужні сили КП(б)У, друга—що тримається московськими зайдами, ГПУ та нашою «таранею».

Перша хоче «відриву» від Москви, друга за всяку силу намагається зберегти зв'язок України з «великим СССР». Перша веде закліту боротьбу, терпить тяжкі муки, друга катує людність України та благоденствує.

Ото-ж, товаришу Таране Федоре, і зараз, як і раніше, треба вибирати, якого берегу триматися.

Чи «Тараном» бути, чи «Таранею». Tertium non datur!

А вам, мої любі земляки, під цю пору можу нагадати слова старого Клемансо до Франції в найтяжчі її години: Вище серця, французи!
Вище серця, українці!

К. Ніко.

5. XII. 33.

St. Jean de Maurienne.

Пластовий Гурток «Україна»

(Лист із Праги).

У Празі заснувався 17 жовтня с. р. Гурток Старших Пластунок «Україна». Провідниця гуртка абсолювентка пластового інструкторського курсу (т. зв. «Лісової Школи») Наталка Козицька, секретарка — Ірина Садовська, скарбничка — Тетяна Мазепа. Сходина відбуваються щотижня в домівці Українського Жіночого Союзу. Можливість користуватися цією домівною сприяє пластовій праці Гуртка. На кожних сходинах поруч із пластовим матеріалом пластунки вивчають матеріал з українознавства, спеціальну увагу присвячено історії України з огляду на те, що де-хто з пластунок вчився або вчиться в чужій школі, яка не дає в цій ділянці потрібного знання: знайомляться із змістом пластових часописів (Гурток передплачує англійський пластовий часопис «Джемборі», що

виходить двома мовами: англійською та французькою, та словацький «Будь Пріправен»). Друга частина сходи́н присвячена пластовим розвагам, грам, співам і т. н. не лиш для того, щоб побавитися самім, а щоб навчитися улаштуувати різні гри й забави зді́тими. Співанками керує Т. Мазепа, що вибрала цика загально-патріотичних та пластових пісень. Першою йшла пісня: «Над все гохай свій рідний край».

На сходах прочитано 4 реферати: «Пласт на Закарпатті в цьому році» — М. Манжула, «Тотемізм у Пласті» — Н. Козицька, «Значіння спорту для модерної людини» — Г. Манжула і «Тарас Шевченко» — І. Садовська. При Гуртку існує реферат преси, що має дбати, щоб в українській пресі були статті й замітки про Пласт та інформації про нього в місцевій пластовій пресі. Реферат преси видає пластову анкету (100 примірників) у справі інформації про Український Пласт та розіслав їх на відповідні адреси. В жовтні Гурток вислав норвезькому міністрові П. Мовінгелеві та голові міжнародньої асоціації жіночих товариств Е. Енби подяку за їх підтримку українців у акції проти голоду на Україні.

Для боротьби з асиміляцією українських дітей Гурток збирає й збирає уже чималу кількість українських книжок (казки, читанки, оповідання, загально-освітні книжки, підручники) й посилав їх, як хто звернеться за рідною книжкою. В листопаді Гурток вислав 2 бібліотеки (50 і 38 книжок) одній філії «Просвіти» на Закарпатті та пластовому гурткові новичок «Котеня» у Братиславі. Гурток одержав для цієї мети 770 різних книжок закордонних видавчих таких видавництв: Укр. В-во в Катеринославі, «Самостійна Україна», «Дніпрові Пороги», «Дніпросоюз», В-во Української Молоді; а Музей Визвольної Боротьби України в Празі передав із-свого дублікатного фонду 208 різних книжок. Кільки десятків книжок зібрали пластуни між собою; разом до кінця листопаду зібрано по-над 1000 примірників, з яких Гурток вислав 859 прим. на Лемківщину. При цій нагоді Гурток звертається до всіх, хто може пожертвувати добрі українські книжки, з проханням присилати їх на його адресу: N. Kozycska, Pr a h a - Vinohrady, Sobeslavska 30, Czechoslovakia.

Окремі пластуни підтримують зв'язок з пластушками інших народів, у першу чергу з чешками й словачками та листуються з ірландкою, шкотною та американкою. В листуванні пластуни дбають, щоб чужинки як-найбільше пізнали Україну й Український Пласт. Одна пластушка листується з українською дівчинкою-сиротою в Бельгії, що попала в чуже оточення й майже забула українську мову. Українські листи мають відживити в ній любов до України та дати хоч трохи знання рідної мови. Їй те-ж вислали книжки.

В день національної жалоби і протесту, 29 жовтня, Гурток був на службі Божій, а потім на протестаційному вічу з приводу голоду на Україні. На вічу та в домівці Укр. Жіночого Союзу 2 пластуни допомагали у збірці пожертв на голодних. В Гуртку те-ж переведено збірку на втікачів з совітської України, що перебувають тепер у Румунії. Зібрано 30 корон чеських. В день 1 листопаду Гурток прикрасив українські могили на празькому кладовищі білими квітами й національними стрічками (27 могил укр. громадян — старшин, вояків, студентів і інших). Потім були святочні сходи́ни, на яких Т. Мазепа говорила про 1 листопада.

Н. Козицька.

Лист до Редакції

Вельмишановні доброді, батьки і брати!

Передаю вам привіт і гаряче побажання йти тим шляхом, що ви пішли і не забувати тих братів, від котрих прилинув і котрі передали вам словесні побажання та залили гіркими слізмами сліди мої, де я розлучався з ними назавжди.

Хроніка

З життя укр. еміграції.

У Польщі

... Польсько-українська Комісія при Українському Науковому Інституті у Варшаві. 27 листопада с. р. відбулися організаційні збори Польсько-Української Комісії при Українському Науковому Інституті в Варшаві.

Відкрив зібрання директор Інституту проф. Олександр Лотоцький і в своєму слові окреслив завдання польської і української науки, вказав на потребу наукового опрацювання та висвітлення взаємних відносин польського та українського народів та взаємних впливів державних, літературних культурних, релігійних і економічних.

Секретар Інституту проф. д-р Р. Смаль-Стоцький виголосив реферат про організацію та методи польсько-українських досліджень, підкреслюючи необхідність притягнення до праці академічної молоді.

Професори Варшавського Університету М. Гандельсман, Ст. Шобер, І. Голембек, б. міністр Л. Василевський і проф. М. Кордуба цілковито підтримали думку про утворення такої Комісії.

На голову Комісії обрано проф. М. Гандельсмана, на заступників голови — професорів Ст. Шобера та О. Лотоцького, на секретаря комісії — проф. Р. Смаль-Стоцького.

На голову історичної секції обрано проф. Варшавського Університету д-ра О. Галецького, на заступника — проф. Варшавського Університету д-ра М. Кордубу. На голову секції мовознавчо-філологічної вибрано проф. д-ра Ст. Слонського, на його зас-

тушника проф. д-ра Р. Смаль-Стоцького.

До співпраці в Комісії обіцяли приступити професори Варшавського Університету д-р Ст. Усіський, д-р В. Татаркевич, д-р В. Дорошевський, д-р. Антонович, д-р. Ст. Понятовський, д-р. К. Столиго та інші.

— В клубі «Прометей» у Варшаві відбувся 7 грудня с. р. реферат п. д-ра Ольгерда Гурка на тему: «Провідна думка історичної ревізії польсько-української боротьби».

— Реферат д-ра Д. Донцова у Варшаві відбувся 1-го грудня с. р. на тему: «Санчо-Панча в нашій дійсності» (до питання сліт). Дохід з реферату призначено на пресовий фонд журналу «Вістник».

— Чергова виставка гуртка «Спокій» у Варшаві. 8-го грудня с. р. відчинено було чергову виставку праць членів українського хистецького гуртка «Спокій», яка тривала три дні. Виставку відчинив директор Українського Наукового Інституту у Варшаві п. проф. О. Лотоцький.

Одночасно в тім самім помешканні (в салі польської У. М. С. А.) Союз Українок-Емігранток у Польщі відчинив виставку українських вишивок.

Український Клуб у Варшаві. Концерт лауреата міжнародного співочого конкурсу у Відні д-ра В. Тисяка, який відбувся 2-го грудня с. р. в Українському Клубі у Варшаві, стягнув до Клубу в цей вечір досить поважну кількість гостей. В програмі концерту увійшла ціла низка творів українських композиторів, як тако-ж народні та стрілецькі пісні, артистичним виконаанням яких д-р В. Тисяка очарував присутніх.

9-го грудня с. р. в Клубі відбувся концерт відомого піаніста і лауреата Варшавської консерваторії п. С. Станевича, який складався з двох відділів. В перший відділ увійшли твори українських композиторів, в другий — різних інших. Після концерту і цим разом відбулися танці, які затягнулися до ранку.

Відвідування Клубу в останніх часах досить помітно збільшується.

— Черговий виступ Українського Хору ім. М. Лисенка відбувся у Варшаві 8-го грудня б. р. Програма складалася з трьох відділів, які заповнили українські колядки, пісні у виконанні як самого хору, так і д-ра В. Тисяка. Салю консерваторії, в якій відбувся концерт, було переповнено по береги. Серед присутніх було багато видних представників як українського, так і польського суспільства. Довгими оплесками зустрічала зала кожноразове появлення диригента хору п. С. Сологуба, а народні пісні у виконанні п. д-ра В. Тисяка викликали на сцені кількиразові овації.

— День жалоби і протесту в Каліші. Заходами Товариства вояків армії УНР та відділів Україн. Центр. Коміт. Скальмержицького і Щипіорнського, українське населення Станиці та її околиць обходили 29 жовтня с. р., день жалоби і протесту проти московської окупації та виголоджування України.

Цього дня в Станиці у Козацькій церкві св. Покрови відбулася служба Божа, яку відправив отець Іван Веливченко в супроводі двох хорів: хора при Товаристві вояків та Станичного.

За жертвенною матеріальною допомогою пань Сотникової та Будкевичевої, церква була прибранна живими квітами, прикрашена національними прапорами та належно освітлена.

Артистичне виконання двома хорами церковного співу, урочиста відправа літургії, панахида та молебна от. Іваном Веливченком та його чула промова про

сучасне трагічне положення українського народу під московською окупацією, повили душі присутніх жалем та тугою.

Після служби Божої в салі Т-ва вояків відбулося віче українського вояцтва. Заступник голови Управи Т-ва вояків підполковник М. Серета зreferував сучасний стан українського народу в межах ССРСР.

Далі секретар Управи Т-ва вояків сотн. Римаренко в імені Управи Т-ва пропонує резолюцію, яку вояцтво приймає одногосно.

Тут-же переведено збірку на допомогу голодуючим на Україні.

Г. С.

В Чехословаччині.

— 22 січня — день Музею Визвольної Боротьби України. Одним з важливіших національних свят українського народу є свято 22-го січня з нагоди проголошення самостійності України та соборності українських земель.

Скрізь, де скупчується українське громадянство, відбуваються в це свято сходини, щоб теплим словом згадати борців за волю України та зміцнити свій дух у боротьбі за здійснення в житті тих ідей, що втілено в історичних актах 22-го січня 1918 та 22-го січня 1919 р.

Товариство «Музей Визвольної Боротьби України» на своїх загальних зборах 27-го червня м. р. ухвалило звернутися до українського громадянства з закликом — уважати день 22-го січня за день Музею Визвольної Боротьби України та підтримати розпочату ним справу збірки пожертв на будову Українського Дому в Празі.

Нехай в свято 22-го січня українське громадянство своїми жертвами забезпечить існування Музею, що своїми збірками свідчить про тяжку путь, пройдену українським народом, та кличе до дальшої боротьби за створення незалежної України!

За Управу Товариства:

Горбачевський (в. р.), голова; С. т. Сірополко (в. р.), секретарь.

Пожертви надсилати на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича: Prof. D. Antonovyc, Praha - Nusle, 245. Czechoslovakia.

В Чехословаччині — на поштовеkonto Музею: Прага 80.940.

— Відвідування Музею Визвольної Боротьби України в Празі. Відвідування Музею після того, як його розташовано в найнятому помешканні, значно оживилося. Збільшилася також і кількість тих, що користуються музейним матеріалом для своїх праць. Оглядати музейні збірки або працювати в ньому постійно приходять як місцеві українці, так і приїзди з провінції та з інших країв. Відвідують Музей поодинокі, групами й цілі екскурсії як українці, так і чужинці. В музейній книзі відвідувачів бачимо підписи людей з різних країн Старого й Нового Світу. З європейських країн в останній час були відвідувачі з Закарпатської України, Галичини, Буковини, Німеччини, Австрії, Румунії, Болгарії, Англії й инш. Стало вже звичаєм, що українець, який приїздить до Праги, мусить завітати до Музею. З по-заєвропейських країн Музей в останній час відвідали приїзди з Нью-Йорку, Бостону, Канади, Шанхаю й инш. Підчас 2 Українського Наукового З'їзду були влаштовані спеціальні екскурсії приїжджих членів і гостей на оглядини музейних матеріалів. Екскурсії до Музею влаштовують те-ж час од часу й місцеві українські організації, найчастіше молоді. В останній час відбулися екскурсії українського дитячого притулку в Подєбрадах, кілька курнів укр. пластунів і пластунок, Українсько-Литовського Студентства (з численною участю литовських членів) і инш.

Ювілей Українського Театру на Волині.

6 грудня б. р. відбулося в Луцьку святкування 5-тилітнього ювілею Волинського Україн-

ського Театру. Праці цього театру переходила в дуже несприятливих умовах: проте люде, що стояли біля нього перемогли всі труднощі й створили такі художні твори, які дістали признання не тільки з боку українського громадянства, але й чужинців, підносячи славу українського мистецтва.

Заклик Інтернаціонального Протибольшевицького Ініціативного Комітету.

Міжнародний Антибольшевицький Ініціативний Комітет робить заклик на користь голодних на Україні.

Згорі апробуючи прийняті і намічені заходи що-до полегшення нещастя мешканців найлюдодороднішої країни Європи, Міжнародний Антибольшевицький Ініціативний Комітет підкреслює ще раз, що всі ці заходи є лише паліативними і що необхідно негайно-ж усунути ті первопричини, що породили цей катаклізм.

В той час, коли в багатьох країнах знищують споживчі продукти, коли совітський уряд вивозить по занадто низьким цінам, населення в 40 мільйонів людей вмирає з голоду, не дивлячись на те, що можуть говорити деякі подорожники — ошукані, сліпі чи з тенденційною метою.

Цивілізований світ, коли не хоче загубити цю назву, повинен припинити такий стан річей, що є ганьбою двадцятого століття.

Міжнародний Антибольшевицький Ініціативний Комітет пропонує:

1. щоби споживчі товари совітського походження було виключено з всякої торгівлі;
2. щоби було послано зараз-же до СССР міжнародню анкетну комісію з дорученням вивчити політичні причини голоду;
3. щоби було усталено контроль Ліги Націй над внутрішню політикою СССР.

Міжнародний Антибольшевицький Ініціативний Комітет звертається до всіх керівників цивілізованих народів, до всіх гуманітарних уgrupовань, до всіх тих, що бажають добра і щастя наро-

дам, виявити енергичне відношення і врятувати 150 мільйонів населення ССРСР, яке zagrożене на винищення завдяки помилкам совітського уряду.

Князь Галіцин, граф Остерман (-), голова Міжнародного Антибольшевицького Ініціативного Комітету.

Богданів Йосип, козак Української Армії (Париж, Porte d'Ivry, 4-ème passage), хворий на сухоти, 7-й місяць без праці, має на руках жінку, теж хвору на сухоти, й хлопця 4-х років; прохас добрих людей прийти йому на допомогу.

Зміст.

Париж, неділя, 17 грудня 1933 року - ст. 2. З подорожі Пана Головного Отамана Андрія Лвицького, П - ст. 2. К. Ніко. Листи до земляків, XXVII - ст. 5. Паталія Козицька. Пластовий Гурток «Україна» (Лист із Праги) - ст. 9. Лист утікача з совітської каторги - ст. 10. Хроніка. З життя української еміграції: У Польщі - ст. 12. В Чехословаччині - ст. 13. Ювілей Українського Театру на Волині - ст. 14. Заклик Міжнародного Антибольшевицького Ініціативного Комітету - ст. 14.

Замість різдвяних та новорічних поздоровлень

на користь Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі зложили пожертви: В. і С. Прокоповичі - 20 фр., С. Нечай - 15 фр., Ю. Яковлів з Бельгії - 20 фр., І. Рудичів - 10 фр.

Купуйте білети Французької Національної Лотереї разом з Бібліотекою.

Закликаємо українців прихильників Бібліотеки ім. С. Петлюри до гуртової купівлі білетів Франц. Національної Лотереї. Половина виграю — на користь Бібліотеки, а половина поділиться між спільниками. На перцу сотню фр. зложилося 13 осіб і куплено білета VII «траншу» серії X № 24783. На купівлю слідуючого білету вже вплинуло 45 фр.

Просимо тако-ж тих, кому доля всміхнеться при лотереї, не забути про Бібліотеку та її великі потреби.

Ген. О. Удовиченко. Ів. Рудичів.

Українська Громада в Парижі та Товариство б. Вояків Армії УНР у Франції

випишуть у неділю 17 грудня с. р. о 16 год. в помешканні редакції «Тризуба» лекцію ген. О. Удовиченка на тему «Українська армія в 1920 році».

Вийшла нова книжка

Праці Українського Наукового Інституту у Варшаві, т. XV

Українсько-Московська війна 1920 р.

част. I.

Оперативні документи Штабу Армії УНР, під редакцією ген. В. Сальського, документи впорядкував ген. П. Шандрук.

Ст. I-III—1-401—1-7— 10 схем, in 8-, Варшава, 1933.

Д л я о д н о г о н а р о д у — о д н а л і т е р а т у р н а м о в а !
Х т о х о ч е н а в ч и т и с я д о б р о ї у к р а ї н с ь к о ї л і т е р а т у р н о ї м о в и , п і з н а т и і с т о р і ю с в о є ї м о в и , д о в і д а т и с я , я к д е г о в о р и т ь у к р а ї н с ь к и й н а р і д , т о ї м у с и т ь п е р е д п л а т и т и н а 1934 р і к н а у к о в о - п о п у л я р н и й м і с я ч н и к

« РІДНА МОВА »

присвячений всебічному вивченню української мови.

Головний редактор і видавець проф. д-р І в а н О г і є н к о .

Передплата: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1 зол. 50 гр. чвертьрічно. За границею: в Європі 9 зл. польських або їх рівновартість в іншій валюті (35 кор. чеських, 180 леїв рум., 5 нім. марок, 30 франків французьких, 65 динарів), по-за Європою — два долара.

Як додаток до «Рідної Мови» виходить тримісячник «Б і б л і о т е к а Р і д н о ї М о в и ». Передплата: 3 зол. річно; в Європі 5 зол., по-за Європою 1 долар.

Адреса редакції й Адміністрації: W a r s z a w a , ul. Stalowa 25 m. 10.
Конто чекове П. К. О. № 27.110.

Д л я о д н о г о н а р о д у — о д и н п р а в о н и с !

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ТЕОДОР САВУЛА У ВІДНІ

має на складі всі українські книжки, листівки, картини, мапи і укр. товариські значки. На бажання висилає свій великий ілюстрований каталог. Адресуйте:

Ukrainische Buchhandlung Theodor Sawula, Wien I. Kiemerg. 2.
Autriche.

Пластовий Курінь ім. Симона Петлюри в Парижі

улаштовує 25 грудня с. р. о 3 год. пополудні в Palais de la Mutualité,
24, rue St-Victor, метро Maubert-Mutualité

Я Л И Н К У

на яку запрошує всіх українських дітей.

Запис дітей і пожертви приймаються в редакції «Триуба».

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагує— Комітет.

Адміністратор: Іл. Косенко

Le Gérant: M-me Perdrizet.
